

Datum 2024-03-07
Diarienummer 2020-13180

Stadsfastighetsnämnden
Box 5163
402 26 GÖTEBORG

Svar på anmälan om att vidta avhjälpandeåtgärd

Verksamhet: Stadsfastighetsnämnden
Organisationsnummer: 212000-1355
Fastighetsbeteckning: KORTEDALA 90:3
Gatuadress: Annandagsgatan 1
Projekt: Avhjälpandeåtgärder nybyggnad förskola

Beslut

Miljö- och klimatanmännen i Göteborgs kommun genom miljöförvaltningen beslutar att ni vid avhjälpandeåtgärd i samband med markarbeten för nybyggnad av förskola ska följa nedanstående försiktighetsmått:

1. Ni ska genomföra åtgärderna på det sätt som ni beskriver i er anmälan, 2024-02-21, om inget annat följer av nedanstående försiktighetsmått.
2. Ni ska meddela oss när ni påbörjar arbetena.
3. Om arbetena inte har påbörjats inom två år efter att ni har tagit del av detta beslut ska ni kontakta oss för en ny bedömning.
4. Innan massor körs från platsen ska ni inkomma med uppgifter om transportör och mottagare av massorna.
5. Som mätbara åtgärds mål ska Naturvårdsverkets generella riktvärden för känslig markanvändning (KM) tillämpas.
6. Föroreningshalter som överstiger de mätbara åtgärds målen får endast lämnas kvar om det är nödvändigt av till exempel tekniska skäl. Vid kvarlämnande av föroreningshalter över de mätbara åtgärds målen ska alltid samråd med miljöförvaltningen ske. Eventuella restföroreningar ska avgränsas på ett sådant sätt att risk för skada på människors hälsa eller miljön minimeras och så att rena återfyllnadsmassor inte förorenas.
7. Massor som återvinns för återfyllnad inom projektet ska klara de mätbara åtgärds målen och vara fria från avfall i form av plast, metall, asfalt med mera.

8. Tillfällig lagring av förorenade massor ska ske på tätt underlag eller i tät behållare och skyddat från nederbörd för att förhindra spridning av föroreningar.
9. Om ni behöver länshålla schakter får ni inte släppa ut vattnet till vattendrag eller ledningsnätet utan att ni först har kontrollerat vattnets föroreningsinnehåll. För kontroll av utgående länsvatten ska ni jämföra uppmätta halter med miljöförvaltningens riktvärden, enligt bilaga i detta beslut. Om halterna överstiger riktvärdena ska ni kontakta miljöförvaltningen för bedömning av reningsbehov innan vattnet släpps till dagvattennätet eller till recipient.
10. Ni ska lämna in en slutrapport så snart som möjligt, dock senast två månader, efter att ni har slutfört avhjälpandeåtgärden. Rapporten ska innehålla en beskrivning av de arbeten som utförts samt följande uppgifter:
  - en tydlig situationsplan som visar arbetsområdet, område med eventuella restföroreningar samt område där eventuell utfyllnad skett
  - mängd massor, föroreningsgrad och mottagare av massor med föroreningshalter över Naturvårdsverkets riktvärden för känslig markanvändning, som körts bort från platsen. Av sammanställningen ska det framgå att ni kontrollerat att den som tar emot avfallet har gjort de anmälningar eller har de tillstånd som krävs för hanteringen.
  - mängd farligt avfall som uppkommit samt uppgift om avfalls-ID från rapportering i Naturvårdsverkets avfallsregister
  - mängd massor, föroreningsgrad och mottagare av massor med föroreningshalter över nivån för mindre än ringa risk, enligt Naturvårdsverkets handbok 2010:1, om massorna ska återvinnas för anläggningsändamål på annan plats. Av sammanställningen ska det framgå att ni kontrollerat att den som tar emot avfallet har gjort de anmälningar eller har de tillstånd som krävs för hanteringen.
  - transportör som kört bort avfall från platsen
  - mängd, ursprung och föroreningshalter för eventuella återvunna massor som tillförts området från andra projekt om dessa massor innehåller föroreningshalter över nivån för mindre än ringa risk enligt Naturvårdsverkets handbok 2010:1
  - eventuellt kvarlämnade föroreningar i halter som överskrider de mätbara åtgärds målen för arbetena
  - hantering av eventuellt länsvatten

12. Om ni behöver göra avsteg från det ni har uppgett i er anmälan eller från ovanstående krav ska ni kontakta miljöförvaltningen för samråd.

Information om hur ni kan överklaga beslutet finns i bilaga.

Upplysningar om regler om avfall, buller, med mera, bifogas i bilaga.

Bakgrund

Inom fastigheten Kortedala 90:1 avser Stadsfastighetsförvaltningen riva en förskola och ersätta den med en ny förskola. I samband med nybyggnationen kommer även en ledningsdragning för vatten och avlopp dras.

Tidigare genomförda miljötekniska undersökningar har visat på lätt förhöjda föroreningshalter, över Naturvårdsverkets riktvärden för känslig markanvändning (KM).

En anmälan om avhjälpandeåtgärder av förorenad mark har därför inlämnats av stadsfastighetsförvaltningen.

Anmälan

Anmälan avser avhjälpandeåtgärder av förorenad mark i samband med rivning och uppförande av en ny förskola inom fastigheten Kortedala 90:3.

Mätbara åtgärdsområden och aktuell markanvändning

Aktuell markanvändning är skolområde vilket är att jämföra mot känslig markanvändning (KM) enligt Naturvårdsverkets riktlinjer. Som mätbara åtgärdsområden föreslås att Naturvårdsverkets riktvärden för KM tillämpas.

Föroreningssituationen

Ett flertal markmiljöundersökningar har utförts inom projektområdet (Ramböll 2020, Relement 2023). Rambölls undersökning visade på förekomst av metaller och tyngre alifater i fyllnadsmassor inom undersökningsområdet.

Relement kompletterande undersökning gjordes i syfte att avgränsa förorenade massor och avgöra vilka som behövde hanteras inom kommande schaktarbeten. Den kompletterande undersökningen visade att ytlig mulljord inte bedöms vara förorenad. Halterna av tyngre alifater bedöms vara naturligt förekommande humusämnen och inte en oljeförorening. Kompletterande analyser av bly resulterar i ett medelvärde av bly som underskrider Naturvårdsverkets riktvärde för KM.

Kärrtorven innehåller lätt förhöjda halter av kvicksilver, bly och tyngre alifater (KM-MKM). Mängden TOC är hög och massorna klassas som ej inerta. Kärrtorven är naturligt avsatt och planeras ej schaktas bort om den inte berörs av tekniskt schakt.

Tjärasfalt har påträffats i del av västra området där även fyllnadsmassor under asfalten uppvisade förhöjda föroreningshalter (KM-MKM). Största delen av asfalten inom området visar dock på förekomst av bitumenasfalt dvs ej tjärasfalt.

Planerade arbeten och åtgärder

Den tidigare förskolan på platsen ska rivas och en ny förskola ska uppföras inom fastigheten. En mindre byggnad för avfallssortering ska också uppföras. Mark- och lekytor kommer anläggas inom stora delar av området i samband med ombyggnation. En del träd och växtlighet planeras sparas inom området.

Masshantering

Ytlig jord hanteras som KM-massor och kan vid behov återanvändas inom projektområdet.

Torv som påträffats i södra delarna av området hanteras som MKM-massor om den berörs av tekniskt schakt. Ingen sanering av torv inom området planeras genomföras. Påträffade lätt förhöjda halter av föroreningar i 1 av 4 prov bedöms inte utgöra risk för människa eller miljö.

Asfalten sorteras som bitumenasfalt med undantag av den del, gamla GC-banan längs området västra kant där tjärasfalt påträffats.

Fyllnadsmassor under tjärasfalt hanteras som MKM-massor.

Vid avvikande massor ska miljökontrollant tillkallas.

Återfyllnad samt tillförda massor

I första hand ska massor från projektområdet som underskrider åtgärds målet KM återanvändas som de är lämpliga.

Övriga massor ska underskrida riktvärde för mindre än ringa risk (MRR) och vara provtagna och godkända av Stadsfastighetsförvaltningen och miljöförvaltningen före de tillförs området. Naturliga material från berg eller grustäkt kontrolleras endast okulärt.

Miljökontroll

Miljökontrollant för projektet är Relement.

Provtagning av schaktbotten kommer utföras inom de delar där tjärasfalt påträffats vid schaktarbeten. Provtagningen ska utföras efter det att asfalten och lätt förorenade underliggande fyllnadsmassor schaktats bort i syfte att säkerställa att de massor som lämnas kvar uppfyller åtgärds målet KM.

Schaktbottenprover tas inom ytor av max 200 m². Analys utförs på PAH:er.

Om inga indikationer på förorening eller avvikande (lukt, färg, avfallsinslag etc) massor planeras inga ytterligare analyser utföras av massorna inom området.

Länsvatten bedöms inte uppkomma inom projektet. Om det ändå uppkommer avses länsvatten i första hand återinfiltreras inom projektområdet. Om länsvatten ska ledas till dagvattnet ska Miljöförvaltningens riktvärden för utsläpp till dagvatten eller recipient uppfyllas av parametrar enligt inlämnad anmälan.

Dokumentation och slutrapport

Information avseende hantering och transport av förorenade massor kommer att dokumenteras och finnas tillgänglig för miljöförvaltningen hos platsansvarig entreprenör.

En slutrapport kommer upprättas efter genomförda arbeten och åtgärder och inlämnas till miljöförvaltningen senast tre månader efter slutförande av åtgärder.

Skäl för beslutet

Miljöförvaltningens bedömning

Miljöförvaltningen har granskat er anmälan om avhjälpandeåtgärd i förorenat område. Anmälan kom in till oss 2024-03-06.

Vi bedömer att ni kan utföra åtgärderna och miljökontrollen på det sätt ni har angivit i anmälan samt med tillägg av våra krav som beskrivs nedan.

Av anmälan framgår inte vem som anlitas som transportör samt mottagare av överskottsmassor. Uppgifterna behöver kompletteras innan massor körs från projektområdet.

Ni ska meddela oss när ni påbörjar arbetena. Om arbetena inte har påbörjats inom två år efter att ni har tagit del av detta beslut ska ni kontakta oss för en ny bedömning så att vi kan stämma av om uppgifterna som ni lämnat i anmälan fortfarande är aktuella samt om våra krav enligt detta beslut eventuellt behöver justeras utifrån planerade åtgärder.

Vi delar bedömningen att de mätbara åtgärdsmålen för markarbetena kan vara Naturvårdsverkets generella riktvärden för känslig markanvändning (KM).

Uppgrävda förorenade jordmassor ska förvaras övertäcka och på tätt underlag, alternativt i tät täckt behållare exempelvis container, om det finns risk för spridning av föroreningar.

Om ni behöver länshålla schakter och släppa ut vattnet till dagvattennätet eller direkt till recipient bedömer vi att ni ska jämföra uppmätta halter med miljöförvaltningens riktvärden, se tabellerna i bilaga. Riktvärdena gäller vid

utsläppspunkt och är anpassade för att minska risken för negativ påverkan på recipienter. Om kontrollen av länsvattnet visar att det är svårt att nå riktvärdena efter reningen ska ni samråda med oss kring möjliga åtgärder. För eventuellt utsläpp till spillvattennätet måste ni ta kontakt med Gryaab, telefon 031-64 74 00 eller e-post info@gryaab.se.

De åtgärder ni har utfört ska redovisas till oss i en slutrapport med uppgifter om sanering, miljökontroll och eventuella restföroreningar. Rapporten ska lämnas in till oss så snart som möjligt dock senast två månader efter att avhjälpandeåtgärden är avslutad.

Lagstöd och andra bestämmelser

- 26 kap 9 § miljöbalken (1998:808) MB: Tillsynsmyndigheten får meddela de förelägganden och förbud som behövs i ett enskilt fall för att denna balk samt föreskrifter, domar och andra beslut som har meddelats med stöd av balken skall efterlevas.
- 2 kap 2 § MB: Verksamhetsutövaren ska ha den kunskap om verksamheten/åtgärden som behövs för att skydda människors hälsa och miljö
- 2 kap 3 § MB: Verksamhetsutövaren ska iaktta de begränsningar eller vidta de försiktighetsmått som behövs för att förebygga eller motverka att verksamheten/åtgärden medför skada eller olägenhet för människors hälsa eller för miljön. I samma syfte ska bästa möjliga teknik användas.
- 2 kap 8 § MB: Alla som bedriver eller har bedrivit en verksamhet eller vidtagit en åtgärd som medfört skada eller olägenhet för miljön ansvarar till dess skadan eller olägenheten har upphört för att denna avhjälpas i den omfattning det kan anses skäligt enligt 10 kap.
- 10 kap 2 § MB: Den som bedriver eller har bedrivit en verksamhet eller vidtagit en åtgärd som har bidragit till en föroreningsskada eller allvarlig miljöskada (verksamhetsutövaren) är ansvarig för att vidta avhjälpandeåtgärder.
- 28 § Förordningen (1998:899) om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd
Det är förbjudet att utan anmälan till tillsynsmyndigheten vidta en avhjälpandeåtgärd med anledning av en föroreningsskada i ett mark- eller vattenområde, grundvatten, en byggnad eller en anläggning enligt 10 kapitlet miljöbalken, om åtgärden kan medföra ökad risk för spridning eller exponering av föroreningarna och denna risk inte bedöms som ringa.

- 5 kap 18§ Avfallsförordningen (2020:614): Den som i yrkesmässig verksamhet producerar eller hanterar avfall får lämna avfallet till någon annan endast om den som tar emot avfallet har gjort de anmälningar eller har de tillstånd som krävs för hanteringen. Den som lämnar avfallet ska, på ett sätt som skäligen kan begäras, ha kontrollerat att kravet är uppfyllt.

Tillsynsavgift

Miljöförvaltningen tar ut en tillsynsavgift för att handlägga detta ärende. Vi kommer att skicka en separat faktura som samtidigt är ett beslut om avgift. Fakturan ska betalas även om detta beslut överklagas.

Beslutet har fattats av:

Anders Svensson
Miljöinspektör

E-post: anders.svensson@miljo.goteborg.se
Telefon: 031-368 38 13

Bilagor: Information- Ni kan överklaga vårt beslut
Information om regler och skyddsåtgärder vid markarbeten i förorenat område
Mottagningskvitto med portofri svarssida

Kopia:

exploatering@exploatering.goteborg.se
olof.thimfors@exploatering.goteborg.se
linus.nilsson@relemet.se

Beslutet är fattat på delegation

Detta beslut är fattat av miljöförvaltningen på delegation av miljö- och klimatnämnden. Det betyder att politikerna i nämnden har gett tjänstemännen på förvaltningen i uppdrag att besluta.

Behandling av personuppgifter

Miljöförvaltningen behandlar personuppgifter när det är nödvändigt för att utföra en uppgift av allmänt intresse eller som ett led i vår myndighetsutövning. Personuppgifter kan komma att lämnas ut till andra om det krävs enligt lag eller annan författning eller är nödvändigt för ärendets handläggning. Miljö- och klimatnämnden ansvarar för att personuppgifter behandlas i enlighet med EU:s dataskyddsförordning GDPR. Läs mer på [goteborg.se/personuppgiftermiljoforvaltningen](https://www.goteborg.se/personuppgiftermiljoforvaltningen)

Information

Ni kan överklaga vårt beslut

Senast tre veckor efter att ni tog emot beslutet måste vi ha fått ert överklagande. Om den som överklagar är en part som företräder det allmänna, exempelvis en kommunal nämnd, ska överklagandet dock ha kommit in inom tre veckor från den dag då beslutet meddelades.

I överklagandet ska ni ange:

1. namn och kontaktuppgifter
2. beslutets diarienummer och datum för beslutet (se högst upp till vänster på beslutet)
3. på vilket sätt ni vill att beslutet ska ändras och varför det ska ändras.

Skicka överklagandet till oss på adress Miljöförvaltningen, Box 7012, 402 31 Göteborg eller via e-post till miljoforvaltningen@miljo.goteborg.se. Ni kan också lämna in det på vår besöksadress Karl Johansgatan 23.

Om överklagandet har kommit in i rätt tid skickar vi det vidare till länsstyrelsen för prövning.

Har ni frågor om detta kan ni kontakta miljöförvaltningen via Göteborgs Stads kontaktcenter på telefon: 031-365 00 00.

Information om regler och skyddsåtgärder vid markarbeten i förorenat område

Avfalls- och masshantering

Borttransport av avfall (jordmassor, asfalt med mera) ska ske av transportör som har tillstånd från länsstyrelsen.

Förorenade massor som transporteras bort ska journalföras och journalen ska kunna visas upp vid tillsynsbesök. Mottagningskvitton ska sparas.

Vid återvinning av massor som uppstått inom andra projekt och som har föroreningshalter över halterna för mindre än ringa risk enligt Naturvårdsverkets handbok 2010:1, krävs en anmälan enligt 29 kap 35§ miljöprövningsförordningen. En riskbedömning med avseende på massornas egenskaper och föroreningsinnehåll i förhållande till platsen där de ska återvinnas behöver då göras av den som avser att återanvända massorna.

Uppgifter om mottagare för överskottsmassor som innehåller föroreningshalter över nivån för mindre än ringa risk och som avses återvinnas för anläggningsändamål på annan plats, ska finnas och kunna redovisas. Avfallslämnaren ska kontrollera att mottagningsplatsen är godkänd för aktuella massor.

Eventuellt farligt avfall ska samlas upp separat. Mängden farligt avfall som uppstår ska journalföras. Typ, mängd, transportör och slutligt omhändertagande ska anges. Farligt avfall ska rapporteras till Naturvårdsverkets avfallsregister, läs mer på www.naturvardsverket.se/avfallsrapportering.

Brännbart material ska sorteras ut och omhändertas separat.

Buller

I Naturvårdsverkets allmänna råd om buller från byggplatser (NFS 2004:15) finns riktvärden för byggbullerstörningar till närliggande bostäder och verksamheter.

Transporter till och från byggarbetsplatsen bör gå på sådan väg att bullerstörningar till närboende och verksamheter minimeras.

Kemikaliehantering

Kemikalier, drivmedel och liknande ska förvaras så att spill och läckage inte kan nå mark och vatten.

Absorberingsmedel ska finnas tillgängligt.

Förhindra föroreningsspridning

Uppgrävda förorenade jordmassor ska förvaras övertäcka alternativt i tät täckt behållare, till exempel container, om det finns risk för spridning av föroreningar.

Vid torr väderlek kan dammbekämpning behöva utföras för att förhindra föroreningsspridning.

Länsvatten som behöver pumpas bort ska kontrolleras och vid behov renas innan utsläpp. Vid utsläpp till dagvattennät, direkt till dike eller vattendrag ska miljöförvaltningens riktvärden ska tillämpas för jämförelse vid kontroll vid utsläppspunkten. Rapport 2020:13 "Riktlinjer och riktvärden för utsläpp av förorenat vatten till dagvattennät och recipient", diarienummer 2020-5150, finns på www.goteborg.se.

Tabell 1 Ämnen och parametrar som ska kontrolleras vid utsläpp av förorenat vatten

Ämne/parameter	Riktvärde
Arsenik	16 µg/l
Bly	28 µg/l
Kadmium	0,9 µg/l
Koppar	10 µg/l
Krom	7 µg/l
Kviksilver	0,07 µg/l
Nickel	68 µg/l
Zink	30 µg/l
Oljeindex	1000 µg/l 500 µg/l inom Göta älvs vattenskyddsområde 100 µg/l nära råvattenintag (ca 1-2 km uppströms)
Suspenderat material	25 mg/l
pH	6,5-9
Fosfor*	Platsspecifikt vid behov, utgå från 50 µg/l
Kväve*	Platsspecifikt vid behov, utgå från 1250 µg/l

* Ska analyseras vid kontinuerliga utsläpp

I tabell 2 på nästa sida anges riktvärden för ämnen som, utöver minimikraven i tabell 1, kan behöva kontrolleras i utgående vatten beroende på verksamhetens/åtgärdens art.

Tabell 2 Tillägg av ämnen och parametrar som kan behöva kontrolleras i särskilda fall, beroende på verksamhet och åtgärd

Ämne/parameter	Riktvärde
Bens(a)pyren, indikator för PAH	0,27 µg/l
Bensen	50 µg/l
Metyl-tert-butyleter (MTBE)	2600 µg/l 500 µg/l inom Göta älvs vattenskyddsområde 15 µg/l nära råvattenintag (ca 1-2 km uppströms)
Polyklorerade bifenyler (PCB)	0,014 µg/l
Poly- och perfluorerade alkylsubstanter (PFAS)	0,09 µg/l
TOC	Platsspecifikt vid behov, utgå från 12 mg/l
Tributyltenn (TBT)	0,0015 µg/l
Triklöretylen	10 µg/l

I utsläppspunkt i recipient får utsläppsmängden vara högst 1/10 av recipientens momentanflöde.

Olycka, utsläpp

Vid eventuella utsläpp och haverier ska detta omgående anmälas till miljöförvaltningen. Utsläpp, av betydelse, till avlopp ska även anmälas till Gryaab, telefonnummer 031 – 64 74 00.